

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1854/2022
09.05.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Пеко Обрадовић, адвокат из ..., против туженог Леони wiring systems southeast d.o.o., чији је пуномоћник Срђан Јанићијевић, адвокат из ..., ради исплате накнаде зараде, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1744/21 од 04.11.2021. године, у седници већа одржаној 09.05.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 1744/21 од 04.11.2021. године у ставу трећем и четвртном изреке, тако што се **УСВАЈА** тужбени захтев и тужени **ОБАВЕЗУЈЕ** да тужилци на име накнаде зараде за време породилског одсуства и на име накнаде зараде за време одсуства са рада ради неге детета исплати:

- за месец март 2013. године износ од 1.509,92 динара са законском затезном каматом почев од 10.04.2013. године до коначне исплате,
- за месец април 2013. године износ од 1.016,20 динара са законском затезном каматом почев од 10.05.2013. године до коначне исплате,
- за месец мај 2013. године износ од 60,87 динара са законском затезном каматом почев од 10.06.2013. године до коначне исплате,
- за месец јун. 2013. године, поред досуђеног износа од 487,77 динара, износ од још 2.439,1 динара са законском затезном каматом почев од 10.07.2013. године до коначне исплате,
- за месец август 2013. године износ од 782,77 динара са законском затезном каматом почев од 10.09.2013. године до коначне исплате,
- за месец септембар 2013. године износ од 1.738,10 динара са законском затезном каматом почев од 10.10.2013. године до коначне исплате,
- за месец октобар 2013. године износ од 2.394,27 динара са законском затезном каматом почев од 10.11.2013. године до коначне исплате,
- за месец новембар 2013. године износ од 2.439,10 динара са законском затезном каматом почев од 10.12.2013. године до коначне исплате,
- за месец децембар 2013. године износ од 2.439,10 динара са законском затезном каматом почев од 10.01.2014. године до коначне исплате,

- за месец јануар 2014. године износ од 2.439,10 динара са законском затезном каматом почев од 10.02.2014. године до коначне исплате,
- за месец фебруар 2014. године износ од 2.439,10 динара са законском затезном каматом почев од 10.03.2014. године до коначне исплате,
- за месец март 2014. године износ од 2.439,10 динара са законском затезном каматом почев од 10.04.2014. године до коначне исплате,
- за месец април 2014. године износ од 2.439,10 динара са законском затезном каматом почев од 10.05.2014. године до коначне исплате,
- за месец јун 2014. године износ од 2.439,10 динара са законском затезном каматом почев од 10.07.2014. године до коначне исплате,
- за месец јул 2014. године износ од 2.439,10 динара са законском затезном каматом почев од 10.08.2014. године до коначне исплате,
- за месец август 2014. године износ од 2.439,10 динара са законском затезном каматом почев од 10.09.2014. године до коначне исплате,
- за месец септембар 2014. године износ од 2.439,10 динара са законском затезном каматом почев од 10.10.2014. године до коначне исплате,
- за месец октобар 2014. године износ од 2.439,10 динара са законском затезном каматом почев од 10.11.2014. године до коначне исплате,
- за месец новембар 2014. године износ од 2.439,10 динара са законском затезном каматом почев од 10.12.2014. године до коначне исплате,
- за месец децембар 2014. године износ од 1.361,27 динара са законском затезном каматом почев од 10.01.2015. године до коначне исплате,
- за месец јануар 2015. године износ од 2.298,25 динара са законском затезном каматом почев од 10.02.2015. године до коначне исплате,
- за месец фебруар 2015. године износ од 2.439,10 динара са законском затезном каматом почев од 10.03.2015. године до коначне исплате,
- за месец март 2015. Године, поред досуђеног износа од 245,08 динара, износ од још 695,12 динара са законском затезном каматом почев од 10.04.2015. године до коначне исплате, све у року од 8 дана од дана пријема пресуде.
-

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиљи на име парничних трошкова исплати износ од 217.246,42 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, у року од 8 дана од дана пријема пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Прокупљу П1 61/19 од 25.01.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и тужени обавезан да тужиљи на име накнаде зараде за време породилског одсуства и за време одсуства са рада ради неге детета за за период од марта 2013. године закључно са мартом 2015. године исплати појединачне новчане износе за законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе наведено у садржају тог става. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 179.246,42 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Апелациони суд у Нишу је након одржане расправе пред тим судом донео пресуду Гж1 1744/21 од 04.11.2021. године, којом је у ставу првом и другом изреке

укинуо наведену првостепену пресуду и пресудио тако што је усвојио тужбени захтев и обавезао туженог да тужиљи на име накнаде зараде за време породилског одсуства и за време одсуства са рада ради неге детета исплати за месец јун 2013. године износ од 487,77 динара са законском затезном каматом од 10.07.2013.године до коначне исплате и за месец март 2015. године износ од 245,08 динара са законском затезном каматом од 09.04.2015. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев за исплату накнаде зараде за време породилског одсуства и за време одсуства са рада ради неге детета за период од марта 2013. године закључно са мартом 2015. године у појединачним новчаним износима за законском затезном каматом од досплеости сваког износа до исплате, ближе наведено у садржају тог става. Ставом четвртим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је благовремено изјавила ревизију, побијајући је према новима ревизије у ставу трећем и четвртм изреке, из свих законом прописаних разлога, без конкретизовања ревизијских разлога.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 403. став 2. тачка 2. и члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11...10/23) Врховни суд је утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља била запослена код туженог и решењем Општинске Градске-управе Прокупље од 01.11.2013. године тужиљи је признато право на накнаду зараде за време породилског одсуства и право на накнаду зараде за време одсуства са рада ради неге детета у износу од 28.619,07 динара, што представља просечну основну зараду запосленог у смислу одредбе члана 11. Закона о финансијској подршци породице са децом. У решењу је наведено да тужиљи припада 100% од износа накнаде утврђене у ставу 1. а сходно члану 12. Закона о финансијској подршци породице са децом, што износи 28.619,07 динара, те да је послодавац дужан да износ накнаде зараде утврђен у ставу 2. исплати подносиоцу захтева истовремено са исплатом зарада осталим запосленима.

Према налазу вештака економско финансијске струке Александра Ждраљевића тужиљи на име разлике накнаде зараде за време породилског одсуства за период од 13.03.2013.године до 12.03.2015. године припада износ од 159.715,26 динара са законском затезном, што представља разлику између исплаћених износа накнаде и припадајућих износа накнаде из решења од 28.619,07 динара месечно, с обзиром да овај износ у решењу представља нето износ који тужиљи треба исплатити. Према налазу и мишљењу вештака финансијске струке Марине Фртунић, тужени је тужиљи у спорном периоду обрачунао и исплатио накнаду за породилско одсуство и одсуство са рада ради неге детета у складу са решењем Општинске управе од 01.11.2013. године, јер је тужени издао потврду тужиљи о оствареној просечној заради увећаној за минули рад за 12 месеци пре отпочињања одсуства, у бруто износу од 28.619,07 динара, што је и решењем утврђени износ. Тужени је на овај износ обрачунао и припадајуће порезе и

доприносе на терет запосленог које је одузимао од наведеног износа и осим ове накнаде исплатио је и регрес за годишњи одмор у износу од 19.086,76 динара, док је за месец јун 2013. године и март 2015. године тужени тужиљи исплатио накнаду зараде у мањем износу од припадајућег.

Из налаза и мишљења вештака Горице Лакић од 17.08.2020. године, које вештачење је одређено с обзиром да вештаци нису могли да усагласе налазе и мишљења, утврђено је да је тужиља започела коришћење породилског одсуства дана 13.03.2013. године, да је у складу са одредбом члана 13. Закона о финансијској подршци породице са децом имала право на накнаду зараде у висини просечне бруто зараде за период од марта месеца 2012. године до краја фебруара 2013.године, да је у периоду од марта 2012. године до фебруара 2013. године тужиља остварила бруто зараду у износу од 385.182,33 динара, просечна зарада за месец је 32.098,53 динара, те да тужиљи није издато решење у складу са законом, јер је решење тужиљи требало да гласи на износ од 32.098,53 динара. Вештачењем је дат обрачун разлике између исплаћене накнаде и накнаде које је требало да буде исплаћена тужиљи у односу на износ од 32.098,53 динара на колико је требало да гласи решење тужиљи.

Тужиља је у току поступка тужбени захтев определила у складу са налазом и мишљењем вештака Горице Лакић од 17.08.2020. године

У допунском налазу, полазећи од износа накнаде утврђеног решењем Општинске Градске управе и одредба члана 11. Закона о финансијској подршци породици са децом, вештак је обрачунала да постоји разлика између исплаћене и припадајуће накнаде у месецу јуну 2013. године и месецу 2015.године, јер је у овим месецима тужиљи исплаћена мања накнада од припадајуће по решењу.

Према изјашњењу Службе друштвене бриге о деци од 09.02.2016. године износ накнаде зараде се односи на дванаестомесечни просек који претходи месецу у коме је породиља започела породилско боловање исказан у бруто износу основне зараде увећане по основу временаведеног на раду за сваку пуну годину оствареног рада у радном односу и наведени износи су бруто износи.

Овако утврђено чињенично стање резултат је оцене доказа изведених од стране другостепеног суда, који је поступио у складу са одредбама члана 383. став 3. и 4. ЗПП и по својим овлашћењима укинуо првостепену пресуду и одлучио о захтевима, применом члана 387. став 1. тач. 6. истог закона. Другостепени суд је оценио да тужиљи припада разлика између исплаћене и припадајуће накардне зараде за месеце јун 2013. године и месец март 2015. године у износима утврђеним допунским налазом вештака Горице Лакић, у коме је вештак пошла од износа наведеног у решењу и утврдила постојање разлике између исплаћене и припадајуће накнаде за наведене месеце. По налажењу тог суда тужиљи не припада разлика између исплаћених износа накнаде зараде и износа утврђених према налазу и мишљењу вештака Горице Лакић од 17.08.2020. године, у складу са којим је тужиља определила тужбени захтев, с обзиром да је накнада зараде утврђена коначним решењем надлежног органа, те се не може као релевантан узети износ за који вештак обрачунао као просечну зараду, већ износ утврђен решењем. Износ накнаде зараде од 28.619,07 динара утврђен решењем Општинске Градске управе Прокупље од 01.11.2013. године представља бруто износ, што произлази и из Потврде туженог о оствареној заради за тужиљу и из изјашњења

Службе друштвене бриге о деци од 09.02.2016. године, а тужени је тужиљи вршио исплату накнаде зараде у складу са коначним решењем Општинске Градске управе Прокупље од 01.11.2013.године.

Изнето правно становиште по оцени Врховног суда није прихватљиво.

Одредбом члана 94. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05...75/14) прописано је да запослена жена има право на одсуство са рада због трудноће и порођаја (породиљско одсуство) као и одсуство са рада ради неге детета, у укупном трајању од 365 дана. За време тог одсуства она има право на накнаду зараде у складу са законом, а право на накнаду зараде за време породилског одсуства и одсуства са рада ради неге детета остварује се у складу са Законом о финансијској подршци породици са децом („Службени гласник РС“ број 16/02, 115/05 и 107/09).

Закон о финансијској подршци породици са децом („Службени гласник РС“ број 16/02, 115/05 и 107/09) у члану 9. став 1. тачка 1. прописује да су права на финансијску подршку породици са децом, у смислу овог закона, накнада зараде за време породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета, док је ставом 2. прописано да права из става 1. тач. 1) до 5) овог члана јесу права од општег интереса и да се о њиховом обезбеђивању стара се Република. Према члану 10. став 1. тачка 1., накнаду зараде за време породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета остварују запослени код правних и физичких лица. Висина накнаде остварује се у висини просечне основне зараде запосленог за 12 месеци који претходе месецу у коме отпочиње коришћење одсуства, увећане по основу временаведеног на раду, за сваку пуну годину рада остварену у радном односу у складу са Законом, а највише до пет просечних месечних зарада у Републици Србији (члан 11. став 1.).

Чланом 13. истог закона у ставу 1. и 2. је прописано да обрачун и исплату накнаде зараде врши послодавац истовремено са обрачуном и исплатом зарада запосленима и да је послодавац дужан да општинској, односно градској управи достави доказе о висини основне зараде запосленог за 12 месеци који претходе месецу отпочињања одсуства. Општинска, односно градска управа врши пренос средстава послодавцу из става 1. овог члана из средстава обезбеђених у буџету Републике, а послодавцу из става 1. овог члана пренос средстава се врши по достављању доказа да је исплатио накнаду зараде запосленом (став 4. и 5.).

Из наведених законских одредби произлази да је право на накнаду зараде за време породилског одсуства и одсуства са рада ради неге детета право од општег интереса и да се остварује у обиму и на начин прописан Законом о финансијској подршци породици са децом, који у својим уводним одредбама предвиђа да финансијска подршка породици са децом обухвата побољшање услова за задовољење основних потреба деце и посебан подстицај рађању деце (члан 1. наведеног закона).

Тужиљи је решењем Општинске Градске-управе Прокупље од 01.11.2013. године признато право на накнаду зараде за време породилског одсуства и право на накнаду зараде за време одсуства са рада ради неге детета у износу од 28.619,07 динара, што представља дванаестомесечни просек основне бруто зараде тужиље обрачунат на основу потврде коју је послодавац доставио Општинској управи о висини

основне зараде тужиље за 12 месеци који претходе месецу отпочињања одсуства. У поступку је утврђено да је тужилца у периоду од марта 2012. године до фебруара 2013. године остварила бруто зараду у износу од 385.182,33 динара, те да просечна зарада износи 32.098,53 динара, а у ком износу је требало да буде призната и исплаћивана предметна накнада зараде, у смислу члана 11. Закона о финансијској подршци породици са децом. Наиме, тужени послодавац је Општинској управи доставио погрешне податке о висини зараде тужиље за 12 месеци који претходе месецу у коме отпочиње коришћење одсуства, а што је резултирало да је тужилци решењем од 01.11.2013. признато право на накнаду зараде за време породилског одсуства и за време одсуства са рада ради неге детета у мањем износу од припадајућег.

По оцени Врховног суда, тужени је одговоран за штету због тога што, супротно својој законској обавези, Општинској управи није доставио тачне податке о висини основне зараде тужиље за 12 месеци који претходе месецу отпочињања одсуства, због чега је тужилци исплаћивана накнада зараде у мањем износу од оног који јој припада у смислу члана 11. Закона о финансијској подршци породици са децом. Код наведеног, тужени је у обавези да тужилци, у смислу одредбе члана 154. став 1. Закона о облигационим односима, накнади штету у висини разлике између исплаћених износа накнаде зараде и припадајућег износа накнаде зараде, обрачунатог у висини просечне основне зараде тужиље за 12 месеци који претходе месецу у коме отпочиње коришћење одсуства, а према налазу и мишљењу вештака Горице Лакић од 17.08.2020. године.

Из изнетих разлога, применом члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Како је тужилца успела у поступку по ревизији, то јој на основу члана 165. став 2. у вези чланова 163. став 2, 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП, припадају трошкови целог поступка према оствареном успеху у спору. Висина накнаде ових трошкова одмерена је према опредељеном захтеву и састоје се од награде састав тужбе у износу од 6.000,00 динара, за заступање на девет одржаних рочишта у износу од по 7.500,00 динара, за приступ на десет неодржана рочишта у износу од по 4.500,00 динара, трошкова вештачења у износу од 22.500,00 динара, награде за састав жалбе у износу од 12.000,00 динара и ревизије у износу од 18.000,00, те судских такси на тужбу у износу од 13.252,18 динара, на пресуду у износу од 12.994,24 динара, на ревизију и на ревизијску одлуку у износу од по 10.000,00 динара, одмерано према АТ и ТТ.

Врховни суд је одбио захтеве туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка јер трошак за састав одговора на ревизију није био потребан за доношење одлуке ревизијског суда.

**Председник већа-судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић